תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר קדשים

בית מאיר על כריתות

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על כריתות

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-כריתות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ה. 4
דף ט. 4
דף יג. 5
דף יז. 5
דף יח. 6
דף כג. 6

דף ה.

ת"ר חמש לידות ודאי חמש זיבות ספק או חמש לידות ודאי וחמש לידות ספק מביאה שני קינין אחת על הודאי ואחת על הספק של ודאי נאכלת וכו' של ספק אינה נאכלת. תימא לי כיון דמסקינן דלכ"ע לטבילה מדמינן אם יש עלי' ה' לידות ודאין וה' לידות ספק למה תביא אחת על הספיקות ואינה נאכלת הא ככר נשתרה לאכילות קדשים של אחד המביאה על הודאין. ולו יהא הספיקות נמי ודאין הא אישתרי וישאר ד' עלי' חובה של הודאין ושל הספיקות תפטר וכדאמר ר' יוחנן בן נורי להדיא של ספק אם יש ודאי ביניהם תאמר על הודאי ותיפטר. ואמת לולא שראיתי שהרמב"ם סוף פ"א מה' מחוסרי כפרה מעתיק ברייתא זו להדיא כנ"ל. היה עולה על רוחי להגיה שצ"ל ת"ר ה' לידות ודאי וה' זיבות ספק. או ה' זיבות ודאי ה' לידות ספק דהוי דבר והפוכו ונכון. אבל עכשיו שהרמב"ם מעתיקה כסדר הכתוב לפנינו א"י ליישבה. והמקום יאיר עיני. שוב עיינתי בהתוספתא דכריתו' שאצל האלפסות. ואף שאינה בסגנון הברייתא שלפנינו מ"מ נראה ממנו ברור כאשר הגהתי ע"ש ודוק. וצ"ע רב על הרמב"ם שלא הרגיש דז"ל התוספתא לידה ספק ולידה ודאי וזיבה ספק וזיבה ודאי מביאה קרבן על ודאי שבהן יצאת לידה ודאי ולידה ספק זיבה ודאי זיבה ספק וכו' ע"ש:

דף ט.

בשלמא מילה דכתיב כי מולים היו כל העם היוצאין. הנה הרמב"ם פ' י"ג מה' א"ב פסק ג"כ בג' דברים וכו'. מילה היתה במצרים שנאמר וכל ערל לא יאכל בו. וציין עליו הה"מ ברייתא הנ"ל. והנה על הרמב"ם אין לדקדק למה תפס פסוק אחר מהנאמר בגמ'. שזה דרכו לתפוס הדרשה הפשוטה אף שאינה הלכה. אבל על הגמ' קשה למה לא נקטה הדרשה מקרא שבתורה ועוד שהיא ברורה יותר שהרי הרמב"ן והרשב"א פ' החולץ דקדקו אחרי' דמנ"ל שהפסוק מרמז על קודם מתן תורה דילמא מלו עצמם במדבר אחר מתן תורה. ע"ש שדחקו לישב. והנלענ"ד דאיתא בפ' החולץ פלוגתא בין ר"א ור"ע אי דנין אפשר מאי אפשר דר"א ור"י סברי דנין ולכן סברו דילפינן מאימהות דטבילה בלא מילה סגי ורבנן דהתם דהיינו רבי דמסכת כריתות סברי דאין דנין ולכן אינו גר עד שימול ויטבול. ויראה דאם אין דנין מא"א ליכא למילף מילה לגי' מקרא () שמלו לאכילת פסח. דזה אי אפשר מקרי משום אכילת פסח שהרי אפילו ישראל מעלי' ערל אסור בו. והוי א"א בענין אחר ואין דנין ממנו משא"כ אם דנין שפיר עכ"פ מצינן גירות הראשון הוי בי' מילה ודומה ממש לפלוגתא דיליף פסח לענין ממעות מ"ש. נמצא הגמ' שקאי אליבא

דר' מוכרח להביא מקרא דכי מלו כל העם דמשמע ודאי נמי אף () שיצאו עמהם אחרי אכילת הפסח והמה ודאי לא מלו אלא מפני הגירות. והרמב"ם אף שנמי פסק אין דנין מ"מ תפס הדרשה הנראית פשוט. וכה"ג מצינן פ' י"ח מה' מ"ק ה"ו שתפס קרא דלפני ד' אף דאזיל למ"ד בהווייתן הן קדושין. וזה תליא בפלוגתא דאין דנין כדאיתא מנחות פ"ג ע"א. והר"מ פסק פ"ד מהל' תמורה כמ"ד במעי אמן הן קדושין. והלח"מ הקשה עליו שם מה' מ"ק. אבל אין זה קושיא שזה דרכו בקודש לינקוט הדרשה הפשוטה אף שאינה הלכה. מימי חורפי:

ואגב אבאר מה שדחקו הכ"מ והלח"מ מדוע פסק במעי אמן הם קדושים. א"י מה קשה להו דהא מה שהבאתי לעיל מיניה תליא זה בפלוגתא דר"א ור"ע אין דנין מא"א ור"א ור"ע הלכה כר"ע. ומה גם שהחכמים ורבי כולהו ס"ל דאינו גר עד שימול ויטבול ולא ילפי מאימהות והיינו משום דאין דנין ושפיר פסק במעי אמן הן קדושים.

דף יג.

אלא אמר רבא היינו טעמא וכו'. הא דנקיט ס"ס אף דתנן במס' טהרות פ"ד משנה י"א ספק אכל אוכלים טמאים ספיקן טהור היינו בדיעבד אבל הכא התירו אף לכתחילה משום ס"ס וק"ל. () מה דאמר רבי יהודא בכריתות אדם נאמן על עצמו יותר ממאה עדים. היינו במעשה הנעשה על ידו ולא זולת זה ודוק:

דף יז:

תוס' ד"ה מדסיפא, עיין בדבריהם ועיין נמי בלח"מ מבאר מדהרמב"ם לא ניחא לו בדוחק התוס' דאשמועינן דאפילו בס"ס מייתי אשם תלוי (ובאמת צ"ע כי לפ"ר למשל למ"ד חצי שעור מן התורה והיה מונח שתי חתיכות ומסופק איזה חלב. ועוד ספק לו אם הם כשעור. הא מן התורה שרי לאכול חדא מנייהו מדיש בו ס"ס, אם לא מפני שתערובות חד בחד לא מקרי ספק. והוא צ"ע בספרי ק"ד סי' ק"ו עכ"פ דוחק מאוד לומר דאף למה דקי"ל חצי שעור אסור מן התורה דיתחייב אשם על ס"ס) פוסק דאף חתיכה חדא אם אכלו ומסופק אם היה כשעור נמי איקבע איסורא מקרי. וזה ניחא למ"ד אסור מן התורה יש לומר דמקרי איקבע איסורא אבל למ"ד מותר ודאי לענ"ד לא שייך לומר דמקרי איקבע איסורא. ותו קשה לי מאוד דהא ודאי מ"מ פי' התוס' מוכרח דהא זה ברור דאף לדעת הרמב"ם דמפני שודאי חלב הוא מקרי אקבע איסורא. מ"מ להטעם דבעינן מצות איך שייך על חתיכה אחת לומר דמקרי מצות וא"כ לאמרו לה דרב חייא בר רב גופא

דמותיב לרב אסי מדסיפא וכו'. רישא נמי בשתי חתיכות. מה יענה לנפשיה הבבא דספק יש בו כשעור מה מצות שייך בחתיכה אחד. אם לא על פי דוחק התוס':

דף יח:

מיתיבי רב אידי בר אבין אכל ושתה בהעלם אחד וכו' () בתוס' פי' הסוגיא בד"ה אלא מעתה. ופירושם מוכרח מדקי"ל דיה"כ אינו מכפר על חייבי חטאות ודאין כדאיתא דף כ"ה וכן פרשי' שבועות דף י"ב ע"ב ד"ה בין בשעשאן בשוגג ע"ש. וא"כ ע"כ לפרש מה דקשיא ליה מן המתני' דאכל ושתה אינו חייב אלא חטאת אחת וקשה מה ענין ליה"כ לחטאת ודאי אלא דר"ל איך סתם דאינו חייב אלא אחת הא אם אכל ושתה ספק הוי כשעור ספק לא הוי ושוב בתר יה"כ נודע לו שהיה כשעור הא אז מהראוי לחייב שתים. (וכן ההכרח לבאר הקושיא ממעילה דבתר הכי על דרך זה שאכל ספק קדשים. [במעילה י"ל הקושיא פשוט שעל חצי שעור דלאו בר קרבן אשם מעילות הוא עדיין בפשוט יה"כ מכפר הכי ס"ד]) וכל זה דוחק וצ"ע:

דף כג:

תוס' ד"ה בוולדות קדשים. בסוף דבריו. וי"ל דנהי דלא בעי אוירא וכו' דבריהם דחוקים מאוד דהא בגמרא מוכח דכל חלב של בהמה עצמה מיד היא אסורה בעוד שהוא עדיין מחובר תוך הגוף. דאל"כ לא מקשה מידי דיהא מעילה מקרי איסור חל על איסור חלב. וכן מוכח נמי במס' חולין דף ס"ט דקאמר התם לאו מכח דם וחלב קאתי הרי ש"מ דהאיסור חלב אף בעודו בגוף הוא אסור וא"כ חלב העובר לרבי יוחנן כיון דחדשים גרמו ונקרא בהמה במעי אמה למה לא יאסור חלבו טרם שיוצא לאויר העולם כמו חלב הבהמה עצמה ומ"ש ומלבד כל זה קשיא לי מאוד מם דוחקא דהגמ' לדחוקי ולאוקים דוקא למ"ד בהווייתן הם קדושים ואז צריכין אנו לבא לדוחק התוס' מכח קושייתם הוי להגמ' לוקים למ"ד במעי אמו הם קדושים. ואי משום דאז איסור מעילה קודם משום דאיסור חלב אינו כי אם בשנתמלאו החדשי' מה בכך מ"מ שפיר צריך קרא לרבויי כמבואר במס' תמור' ובמסכת מעילה ע"ש משום דה"א דאינם נקראים קדשי ה' וצ"ע: